

Interventiestudie schoolomgeving: Impact van schoolstraat

Inleiding – doelstelling - begrippen

VLAAMS INSTITUUT VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK,

PROVINCIAAL INSTITUUT VOOR HYGIENE EN

VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN

PARTNERS IN DE PARTNERORGANISATIE MILIEUGEZONDHEIDSZORG VAN HET AGENTSCHAP ZORG EN
GEZONDHEID

COLOFON

Interventiestudie schoolomgeving: impact van schoolstraat,
Deelrapport: Inleiding, doelstellingen, begrippen

Dit rapport is een realisatie van het Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO), het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) en het Vlaams Instituut Gezond Leven, partners in de Partnerorganisatie Milieugezondheidszorg van Agentschap Zorg en Gezondheid.

www.vito.be, <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/pih/onderzoek.html>,
<http://www.gezondleven.be/> en www.zorg-en-gezondheid.be

© 2020

Met steun van de Vlaamse overheid.

INHOUDSTAFEL

HOOFDSTUK 1 INLEIDING	4
HOOFDSTUK 2 DOELSTELLINGEN	4
HOOFDSTUK 3 ENKELE BEGRIPPEN	5

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

Een schoolstraat is een straat die aan het begin en einde van de schooldag gedurende een bepaalde periode (typisch een half uur) wordt afgesloten. In schoolstraten is de openbare weg voorbehouden voor voetgangers en fietsers. Gemotoriseerd vervoer is er dus niet toegelaten behalve voor hulp- en nutsdiensten. Uittreden van de schoolstraat met gemotoriseerd vervoer, bijvoorbeeld door bewoners, is wel toegelaten, tenzij anders bepaald door de wegbeheerder. Sinds 20 oktober 2018 is het concept schoolstraat wettelijk verankerd in de Belgische wegcode¹.

Een schoolstraat is bedoeld om de vicieuze cirkel te doorbreken die vaak ontstaat in schoolomgevingen: steeds meer ouders brengen hun kind met de wagen naar school, want de omgeving van de school wordt steeds gevaarlijker, omdat steeds meer ouders hun kind met de auto naar school brengen... Een schoolstraat wil een oplossing bieden voor de verkeersdruk. De omgeving rond de schoolpoort wordt rustiger en aangenamer. Door de straat verkeersvrij te maken, kan de schoolomgeving voor kinderen en jongeren heel wat meer betekenen. Plaats die auto's innamen, komt vrij voor voetgangers, fietsers, groen, ontmoeting, beweging en recreatie.

De schoolstraat is in eerste instantie bedoeld als een maatregel voor het bevorderen van de verkeersveiligheid in de schoolomgeving. Men kan echter ook een impact verwachten op het transportkeuze en de gezondheid (zowel lichamelijk als mentaal) van de schoolgaande kinderen alsook op de milieudruk in de onmiddellijke schoolomgeving. Dit laatste werd recent aangetoond door luchtkwaliteitsmetingen in een aantal scholen in Brugge².

In Vlaanderen werd voor het eerst een schoolstraat ingevoerd in 2012 in Gent. Op dit moment zijn er minstens 28 initiatieven verspreid over alle Vlaamse provincies.³ De meeste schoolstraten worden ingericht bij kleuterscholen en lagere scholen. De schoolstraat wordt meestal gedurende een half uur afgesloten bij het begin en einde van de schooldag. Om dit te realiseren is er een intense samenwerking nodig tussen de school zelf, het gemeentebestuur en de buurt van de school.

HOOFDSTUK 2 DOELSTELLINGEN

Deze studie onderzocht de invloed van een schoolstraat op transportgedrag van schoolkinderen, milieudruk in de schoolomgeving en gezondheid van de lagere schoolkinderen. Hiervoor werden er in 6 lagere scholen, die voor het eerst een schoolstraat invoerden, metingen uitgevoerd. Elke school werd tweemaal gedurende een periode van een schoolweek opgevolgd: de eerste keer voor het invoeren van de schoolstraat, de tweede keer drie weken na de start van de schoolstraat. Vergelijking van de resultaten van de twee meetperiodes geeft informatie over het effect van de schoolstraat. Het studieprotocol en de karakterisatie van de deelnemende scholen wordt beschreven in deelrapport 1.

De resultaten van de metingen worden besproken in verschillende deelrapporten:

- ▼ het transportgedrag van schoolgaande kinderen, hun ouders en het schoolpersoneel (deelrapport 2);
- ▼ de luchtkwaliteit en het geluidsmilieu rond en in de school (deelrapporten 3 en 4);
- ▼ de lichamelijke gezondheid van de schoolkinderen (deelrapport 5);

¹ <https://www.wegcode.be/>

² https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20181126_03988915

³ <https://www.paraatvoordeschoolstraat.be/voorbeelden/>

- ▼ de mate van fysieke activiteit van de schoolkinderen (deelrapport 6);
- ▼ het welbevinden en perceptie in verband met de schoolomgeving van de schoolgaande kinderen, hun ouders en het schoolpersoneel (deelrapport 7).

In deelrapport 8 worden de resultaten beknopt samengevat, deelrapport 9 beschrijft beleidsaanbevelingen die volgen uit deze studie.

HOOFDSTUK 3 ENKELE BEGRIPPEN

In de verschillende deelrapporten komen een aantal begrippen veelvuldig aan bod, we geven hieronder een kort overzicht.

Om de invloed van een schoolstraat te onderzoeken, werden metingen uitgevoerd op verschillende uren en tijdens verschillende periodes. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen twee periodes:

- ▼ de periode zonder schoolstraat, dit is de periode waarop de schoolstraat nog niet is ingevoerd in de school (periode voor startdatum schoolstraat);
- ▼ de periode met schoolstraat, dit is de periode wanneer de schoolstraat is ingevoerd en de verkeersbeperkende maatregelen op bepaalde uren van de dag actief zijn in de buurt van de school.

Wanneer de schoolstraat is ingevoerd, resulteert dit in verkeersbeperkende maatregelen die van kracht zijn tijdens bepaalde uren, typisch gedurende een half uur tot een uur rond de start en einde van de schooldag. De exacte tijdstippen kunnen verschillen van school tot school en kunnen ook van dag tot dag verschillen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen twee tijdstippen op een (school)dag:

- ▼ afsluitperiode van de schoolstraat: dit zijn de uren dat er verkeersbeperkende maatregelen van kracht zijn;
- ▼ uren dat de schoolstraat niet actief is: tijdens deze uren is er geen verschil op het vlak van verkeersrestricties in de buurt van de school tussen periode voor en na startdatum van de schoolstraat. Het is echter niet uit te sluiten dat er effecten zijn op deze uren ten gevolge van de maatregelen die tijdens de uren dat de schoolstraat actief is zijn ingevoerd

Samenvattend wordt volgende formulering voorgesteld:

Formulering	Betekenis
Periode <u>zonder</u> schoolstraat	Dit is de periode vóór de schoolstraat is ingevoerd. Tijdens deze periode zijn nog geen verkeersbeperkende maatregelen ten gevolge van/in het kader van de schoolstraat van kracht.
Periode <u>met</u> schoolstraat	Dit is de periode vanaf wanneer de schoolstraat is ingevoerd. Tijdens deze periode zijn op bepaalde uren verkeersbeperkende maatregelen van kracht.
Startdatum	Dag dat de schoolstraat is ingevoerd en eerste dag van de 'periode met schoolstraat'.
Afsluitperiode van de schoolstraat	Dit is de periode van de dag dat verkeersbeperkende maatregelen actief zijn in de periode met schoolstraat.
Uren <u>voor/na</u> schoolstraat, of uren <u>buiten</u> schoolstraat	Dit zijn de periodes van de dag dat verkeersbeperkende maatregelen niet actief zijn in de periode met schoolstraat.
Voormeting	Week gedurende de periode zonder schoolstraat, tijdens deze week werden bij de kinderen gezondheidsmetingen uitgevoerd
Nameting	Week gedurende de periode met schoolstraat, tijdens deze week werden bij de kinderen gezondheidsmetingen uitgevoerd